

Bibliography

1. Sergeeva T. *Novye informacionnye tehnologii i sodержanie obuchenija* / T. Sergeeva // *Informatika i obrazovanie*. – M., 1991. - № 1. – S. 3-10.
2. Dembskij L.K. *Tehnologija peredachi znanij i priobretenija umenij* / L.K. Dembskij, N.V. Chirskij. – Simferopol', 2010. – 364 s.
3. Prokof'ev N.O. *Modeli i metody komp'uternoj otsenki znanij obuchaemyh* / N.O. Prokof'ev // *Materialy Mezhdunarodnoj konferentsii «Informacionnye tehnologii v mnogourovnevnoj sisteme obrazovanija»*. – Kazan': ZAO «Novoe znanie», 2005. – S. 139-143.
4. Adol'f Meletsinek «*Inzhenerna pedagogika. Praktika peredachi tehnicnih znan'»*, 29 veresnja 2000 roku.

УДК 378.147.091.31:004.77

Гуревич Роман Семенович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту магістратури, аспірантури, докторантури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

E-mail: imfito@yandex.ua

КОНТЕКСТНЕ ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ В МЕРЕЖЕВИХ СПІЛЬНОТАХ

У сучасних умовах поглиблення та розширення глобалізаційного процесу зростає роль освоєння інформаційного простору, змінюється ставлення людей до освіти. Освіта нині є одним із складників підвищення вартості людини на ринковій праці, її конкурентоздатності, в тому числі і за кордоном. Зростання конкуренції, використання нових технологій у виробництві, що швидко оновлюється, потребує від підприємств – працедавців динамічного розвитку, що неможливе без постійного розвитку професійних компетенцій співробітників.

Зазначимо, що для підвищення конкурентоздатності сучасних підприємств вирішального значення набувають не тільки впровадження та розвиток нових технологій, а й інтелектуальний капітал, тобто знання і досвід працівників. Зростає потреба в одержанні та розвитку практичних, професійних навичок; формулюються нові вимоги до змісту та структури освітніх програм і навчального процесу, і в цілому до ефективності підготовки майбутніх фахівців. Досягненню цих цілей сприяє модернізація системи української вищої освіти, що відбувається нині в рамках Болонського процесу.

Домінуючою тенденцією розвитку сучасної цивілізації є перехід її до інформаційного суспільства, в якому об'єктом і результатами праці переважної частини населення стануть інформаційні ресурси та знання, що, природно, вимагає ґрунтовної підготовки всіх членів соціуму до використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у своїй професійній діяльності.

Інформаційні технології нині широко використовуються на всіх щаблях освіти. На думку знаної російської дослідниці І. Роберт,

дидактичні можливості інформаційних технологій забезпечують реалізацію цілої низки педагогічно значимих цілей, серед яких можна назвати: розвиток особистості студента, підготовку студентів до комфортної життєдіяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства, підготовку професійних кадрів у різних сферах життєдіяльності членів інформаційного суспільства, підвищення ефективності й якості освітнього процесу за рахунок реалізації унікальних можливостей інформаційних і комунікаційних технологій та ін. [3, с. 12-14].

Подібне розуміння ролі інформаційних технологій у сучасній освіті надає можливість стверджувати, що на кожному етапі інформатизації освіти найбільш затребуваними є саме нові та перспективні інформаційні технології, що задають вектор розвитку сфери інформаційних технологій і всього інформаційного суспільства в цілому. Такі технології нині неодмінно пов'язуються з Інтернетом, оскільки глобальна комп'ютерна мережа створює технічну основу реалізації засобів інформатизації, забезпечуючи при цьому можливість використання цих відомостей величезній кількості людей. Актуальними є технології соціальних сервісів Інтернету, соціальних мереж, мобільного доступу, хмарних сервісів і програмного забезпечення, інтеграції ресурсів різних сайтів в єдиний продукт та ін.

Немає сумнівів, що відкриваючи доступ до величезних масивів інформації, дозволяючи спілкуватися на відстані, співпрацювати і переймати досвід значній кількості людей, Інтернет уже сам по собі затребуваний у процесі розв'язування освітніх завдань у системі професійної освіти. Проте, з іншого боку, найбільший ефект використання ІКТ в освіті досягається лише в разі якісної зміни в самому педагогічному процесі, технологіях і методах освіти. Який вплив Інтернет – технології можуть зробити в контексті вдосконалення педагогічних основ професійної освіти?

З нашої точки зору, зміни в системі професійної освіти, зумовлені новими можливостями реалізації освітнього процесу з використанням Інтернет-технологій, можна писати з позицій теорії контекстного навчання А. Вербицького. Ця теорія пов'язується з вирішенням низки принципових проблем загального і професійного розвитку особистості майбутнього фахівця, оволодіння ним цілісною професійною діяльністю, що може бути реалізовано в контекстному навчанні, де динамічно моделюється предметний і соціальний зміст професійної праці і тим самим забезпечуються умови трансформації навчальної діяльності студента у професійну діяльність фахівця. Згідно з А. Вербицьким, у процесі професійного навчання необхідно створювати психологічні, педагогічні та методичні умови трансформації навчальної діяльності студентів вимагається послідовно моделювати професійну діяльність фахівців з боку її предметно – технологічних і соціальних

складових. Трансформація діяльності студента в контекстному навчанні визначається рухом діяльності студента від навчальної діяльності академічного типу через квазіпрофесійну та навчально-професійну діяльності до діяльності власне професійної [1, с. 43]. Яку роль можуть відігравати і який вплив можуть надавати Інтернет – технології на кожному етапі розвитку діяльності студента в контекстному навчанні? Проаналізуємо кожний етап із зазначених позицій.

Навчальна діяльність академічного типу (власне навчальна діяльність) – це діяльність студента, в рамках якої відтворюються традиційні процедури одержання та закріплення навчальної інформації, оволодіння стандартними вміннями та навичками. Інтернет – технології на цьому етапі виступають як об'єкт вивчення, джерело інформації, а також засоби навчання. Зокрема, навчання студентів на цьому етапі має передбачати: 1) вивчення інтернет – технологій, мережевих інструментів і сервісів; 2) використання інформаційної бази Інтернету в процесі вивчення предметних дисципліннапрямую підготовки; 3) використання Інтернет – технологій для дистанційного супроводу навчальної діяльності студента, пред'явлення завдань, контроль якості засвоєння знань і вмінь, організація самостійної роботи студента та ін.

Квазіпрофесійна діяльність, за А. Вербицьким, носить риси як навчальної, так і майбутньої професійної діяльності. У формі квазіпрофесійної діяльності моделюються умови, зміст і динаміка професійної діяльності, відтворюється предметний, соціальний і психологічний зміст реальної професійної праці фахівця, задається цілісний контекст його діяльності. Моделювання професійної діяльності, тобто реалізація цього етапу контекстного навчання може бути здійснена через занурення студентів у діяльність навчальних спільнот професійної спрямованості. Подібні спільноти можуть створюватися на сайтах освітніх установ або з використанням загальнодоступних сервісів Інтернету і повинні включати до свого складу студентів, викладачів, фахівців тих чи інших предметних областей. Діяльність таких спільнот має моделювати процеси реалізації професійних завдань фахівців певної сфери. Наприклад, у процесі підготовки майбутніх вчителів, навчання студентів у навчальному співтоваристві можна представити як «проект з підготовки проекту» (розроблення студентами навчального проекту за деякою шкільною темою, публікація та обговорення цього проекту на ресурсі навчальної Інтернет-спільноти) [3].

Навчально-професійна діяльність відповідно до положень теорії контекстного навчання А. Вербицького, – це форма організації навчальної діяльності, за якою студенти, навчаючись у ВНЗ, за цілями, змістом, формами, процесом і вимогами до одержаних результатами знаходяться вже в позиції фахівців,

виконують фактично реальну професійну діяльність.

З нашої точки зору, це можливо реалізувати на основі здійснення навчальної діяльності студентів у реально існуючих Інтернет – спільнотах професійної спрямованості. Така діяльність повинна передбачати не тільки «споживання» студентом ресурсів Інтернет – спільноти, а й активну участь в обговореннях, поповненні інформаційного ресурсу Інтернет-спільноти, виконанні в мережевому співтоваристві роль фахівця і експерта у конкретних галузях. Зокрема, повертаючись до прикладу підготовки майбутніх педагогів, студенти як майбутні вчителі на певному етапі свого навчання, проходячи педагогічну практику, виконуючи курсові або випускні кваліфікаційні роботи, можуть ставати ініціаторами різних проєктів для школярів, що реально реалізуються в Інтернет технологіях.

Як бачимо, Інтернет-технології можуть чинити істотний вплив на всіх етапах професійної підготовки фахівця. Причому, якщо на етапі навчальної діяльності академічного типу Інтернет – технології сприяють лише вдосконаленню традиційного освітнього процесу, не змінюючи його докорінно, то на етапах квазіпрофесійної та навчально – професійної діяльності, Інтернет – технології є основою найсучасніших педагогічних технологій (технологій навчання в мережевих спільнотах Інтернету). З нашої точки зору, це створює принципово нові умови реалізації професійної освіти, що відповідають вимогам вдосконалення професійного навчання фахівців, а також підготовки випускників професійних навчальних закладів до життя і діяльності в інформаційному суспільстві.

Література

1. Вербицкий А.А. Инварианты профессионализма: проблемы формирования: монография / А.А. Вербицкий, М.Д. Ильясова. – М.: Логос, 2011. – 288 с.
2. Гуревич Р.С. Информационно-коммуникационные технологии в профессиональной образовании: монография / Гуревич Р.С., Кадемия М.Ю., Козьяр М.М. – Л.: ЛДУ БЖД, 2012. – 380 с.
3. Роберт И.В. Теория и методика информатизации образования (психолого-педагогические и технологические аспекты): монография / И.В. Роберт – М.: ИИО РАО, 2008. – 274 с.

***Гуревич Роман Семенович** – доктор педагогических наук, профессор, член-корреспондент НАПН Украины, директор Института магистратуры, аспирантуры, докторантуры Винницкого государственного педагогического университета им. М. Коцюбинского
E-mail: imfito@yandex.ua*

КОНТЕКСТНОЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБУЧЕНИЕ В СЕТЕВЫХ СООБЩЕСТВАХ

Аннотация. В статье рассмотрены теоретические аспекты контекстного профессионального обучения для профессионального образования в сетевых сообществах средствами информационно-коммуникационных технологий образования, которые соответствуют современным требованиям подготовки выпускников высших профессиональных учебных заведений к жизни и деятельности в информационном обществе.

Ключевые слова: информационно – коммуникационные технологии, сетевые сообщества, контекстное обучения.

Gurevich Roman – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of NAPN of Ukraine, Director of the Institute for Graduate, Postgraduate and Doctoral Training, Vinnitsa State Pedagogical University named after Mikhail Kotsyubinskiy

E-mail: imfito@yandex.ua

CONTEXT TRAINING IN ON-LINE COMMUNITIES

Summary. Theoretical aspects of the context study for vocational education in lace communities by means of information and communication technologies. The conditions of professional education meet current training requirements of the information society.

The article describes the theoretical aspects of the context study for vocational education in online communities by means of information and communication technologies (ICT). It is shown that the efficiency and quality of the learning process can be achieved by the unique features of ICT. Such an understanding of ICT in modern education provides the opportunity to say that this stage of education in formatization is the most popular such forward-looking information technologies that define the vector of development of ICT and the whole information society as a whole.

These technologies now certainly linked to the global Internet, because it creates the technical basis for the implementation of ICT. Relevant now in this regard is the technology of social Internet services, social network and mobile access cloud services and soft ware integration of resources of different sites into a single product, etc.

The article emphasizes the changes in the system of vocational education, due to new features of the educational process with the use of the Internet – technology can be described using the theory of contextual learning.

It is connected with the solution of a number of fundamental problems of general and professional development of future professional, mastering his whole professional activities that can be implemented in the context of learning where dynamically simulated subject and social content of vocational education and thereby provided the conditions of transformation of student learning professional activities of an expert. It also sets out the conditions of professional education that meet current training requirements to work in the information society.

Key words: information-communication technologies, network community, contextual learning.

Bibliography

1. Verbickij A.A. Invarianty professionalizma: problemy formirovaniya: monografija / A.A. Verbickij, M.D. Il'jasova. – M.: Logos, 2011. – 288 s.

2. Gurevych R.S. Informacijno-komunikacijni tehnologii v profesijnij osviti majbutnih fahivciv : monografija / Gurevych R.S., Kademija M.Ju., Kozjar M.M. – L'viv: LDU BZhD, 2012. – 380 s.

3. Robert I.V. Teorija i metodika informatizacii obrazovanija (psihologo-pedagogicheskie i tehnologicheskie aspekty): monografija / I.V. Robert – M.: IIO RAO, 2008. – 274 s.

УДК 378.091.33.001.895 : 004.7

Кадемія Майя Юхимівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедрою інноваційних та інформаційних технологій в освіті Інституту магістратури, аспірантури, докторантури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

E-mail: kme@svitonline.com

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Процеси, що нині відбуваються в суспільстві, висувають проблему модернізації сучасної вищої освіти, котра значною мірою залежить від якості здійснення навчального процесу і визначається особливостями впровадження інноваційних технологій навчання, готовності студентів до використання інновацій. Традиційна сучасна система підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ не здатна забезпечити підготовку компетентного фахівця, який відповідав би вимогам ринку праці. Особливе місце серед інноваційних технологій навчання займають ті педагогічні технології, що інтегровані з інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ) і використовують можливості сервісів глобальної мережі Інтернет, що сприятиме підвищенню якості підготовки фахівців, володіння ними сучасними ІКТ, здібностями до саморозвитку, мобільності, конкурентоспроможності на ринку праці та ін. Тому важливим завданням є не тільки сформувати необхідні компетенції майбутнього фахівця, а й запропонувати певні педагогічні технології їх формування. Змінюється відповідно і роль викладача в цьому процесі. Він керує і спрямовує цей процес, перетворюючись у тьютора, консультанта. Тому створення ефективного інноваційного освітнього середовища з урахуванням можливостей ІКТ і Інтернет сприятиме поліпшенню підготовки майбутніх учителів та їхньої конкурентоздатності.

Аналіз попередніх досліджень свідчить, що ідеї щодо технологізації освіти висловлював ще Я. Коменський, а поняття «Освітня технологія» у 20-х роках ХХ ст. використовувалось у